

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 maja 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie: art. 84 ust. 8 w zw. z art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778 ze zm.) po rozpatrzeniu wniosku z dnia 19 marca 2018 r. odmówił A. G. odstąpienia od żądania zwrotu odsetek za zwłokę od nienależnie pobranych świadczeń z funduszu rentowego określonych decyzją: z 13 stycznia 2010 r., znak: 731805/25/R w łącznej kwocie 28.155,65 zł.

W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, że dnia 19 marca 2018 r. ubezpieczona wniosła o rozłożenie na raty po 250,00 zł miesięcznie należności głównej oraz o umorzenie odsetek od nienależnie pobranych świadczeń z funduszu rentowego, wskazując na trudną sytuacją materialną, zdrowotną i rodzinną. Wnioskodawczyni podkreśliła, że informację o nienależnie pobranej rencie otrzymała w 2010 r. i nie rozumie przyczyny zobowiązującej ją do jej zwrotu. Nadmienila, że po śmierci ojca musiała uregulować jego zobowiązania. Poinformowała również, że z powodów zdrowotnych babci i dziadka musiała wiele czasu poświęcić na opiekę nad nimi. Obecnie babcia ma problemy z poruszaniem się, wymaga pomocy innych osób. Wskazała, że spłata należności głównej będzie ogromnym wysiłkiem, natomiast z naliczonymi odsetkami za zwłokę niemożliwa do uregulowania.

Organ rentowy w toku postępowania wyjaśniającego ustalił też, że 30 kwietnia 2018 r. ubezpieczona wniosła o rozłożenie kosztów egzekucyjnych na raty w kwocie po 69,00 zł miesięcznie. Dnia 7 maja 2018r. wpłynęły dokumenty potwierdzające sytuację materialną i zdrowotną rodziny wnioskodawczyni.

Mając na uwadze treść art. 84 ust. 8 powołanej ustawy Zakład Ubezpieczeń Społecznych doszedł do przekonania, iż w rozpatrywanym przypadku nie zachodzą przesłanki do odstąpienia od żądania zwrotu odsetek za zwłokę od nienależnie pobranych świadczeń.

Organ rentowy wskazał, iż wnioskodawczyni osiąga dochód z tytułu wykonywania umowy zlecenia. Ponadto uzyskuje dochód z wynajmu. Prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z babcią, która ma stały dochód, partnerem i jego matką, którzy również posiadają dochody. Wnioskodawczyni nie wykazała, że spłata zadłużenia, spowoduje, że nie będzie dysponowała środkami na zaspokojenie podstawowych potrzeb. Organ podkreślił, że na ogólną sytuację rodziny wpływ mają dochody wszystkich jej członków, a więc są to również dochody babci, partnera oraz jego matki. Z dokumentów zgromadzonych w sprawie nie wynika, aby z powodu stanu zdrowia lub konieczności sprawowania opieki nad przewlekle chorym członkiem rodziny ubezpieczona nie mogła pozyskiwać dochodów niezbędnych do opłacenia zaległości, gdyż osiąga dochody z tytułu zatrudnienia. Wobec tego nie można uznać, że uregulowanie odsetek, pozbawi wnioskodawczynię możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych.

Zakład podkreślił, iż okoliczność, że wnioskodawczyni ponosi koszty utrzymania mieszkania i wydatki na leki i leczenie, nie jest również przesłanką uzasadniającą odstąpienie od żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu rentowego (w tym odsetek za zwłokę), albowiem nie są to jakieś nadzwyczajne lub nieprzewidziane wydatki. Nadto wnioskodawczyni nie udokumentowała, że nie posiada środków na ich opłatę, np. nie przedstawiła nieuregulowanych rachunków lub nieopłaconych recept.

Również fakt, że wnioskodawczyni ma zobowiązania wobec innych wierzycieli, które reguluje w ratach, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia gdyż każdy z wierzycieli może dochodzić swoich należności zgodnie z przepisami prawa.

Zakład wskazał, iż rozumie, że obecna trudna sytuacja materialna nie pozwala obecnie wnioskodawczyni na spłatę należności jednorazowo, ale nie stanowi podstawy do odstąpienia od żądania zwrotu odsetek od nienależnie pobranych świadczeń. Zakład zaznaczył, że ubezpieczona wniosła również o rozłożenie na raty należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu rentowego oraz kosztów egzekucyjnych, co oznacza, że jest w stanie zabezpieczyć środki na ten cel.

Organ nadmienił, że ubezpieczona jest właścicielką lokalu mieszkalnego o powierzchni 38,23 m² położonego w Ł. przy ul (...) oraz jest współwłaścicielką lokalu położonego w Ł. przy ul. (...), a więc posiada majątek nieruchomy. Dla zabezpieczenia należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń Zakładowi przysługuje hipoteka przymusowa na wszystkich nieruchomościach dłużnika i dochodzenie należności z przedmiotu hipoteki. Należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu rentowego zostały zabezpieczone wpisem hipoteki przymusowej.

Wskazany przez wnioskodawczynię argument, iż nie została zawiadomiona o oddaleniu skargi złożonej w 2010r. zdaniem organu rentowego jest bezzasadny. Z posiadanej dokumentacji wynika bowiem, że o rozstrzygnięciu został powiadomiony pełnomocnik wnioskodawczyni Pani I. S..

Zakład wskazał, iż rozumie, że trudna sytuacja rodzinna, materialna i zdrowotna rodziny ubezpieczonej powoduje problemy w codziennej egzystencji, ale nie stanowi podstawy do odstąpienia od żądania zwrotu odsetek.

Ponadto nie zostało jeszcze zakończone postępowanie egzekucyjne, a więc brak jest potwierdzenia nieściągalności zobowiązań. Nie można zatem uznać, iż wnioskodawczyni nie jest w stanie uregulować zadłużenia, a także, że odsetki za zwłokę są nieściągalne.

/decyzja k. 40-41v./

Z powyższą decyzją nie zgodziła się ubezpieczona A. G., która w odwołaniu z dnia 9 lipca 2018 r. wniosła o jej uchylenie i zmianę zarzucając naruszenie art. 84 ust. 8 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez jego niezastosowanie.

W uzasadnieniu swojego stanowiska powódka wskazała, że sytuacja w jakiej się znalazła stanowi okoliczność uzasadniającą zastosowanie wobec niej odstąpienie od żądania zwrotu dochodzonej przez organ rentowy kwoty.

Odwołująca wskazała, iż wbrew stanowisku organu rentowego, nie jest w stanie dokonać zwrotu dochodzonych od niej świadczeń. Nie usprawiedliwia takiego stwierdzenia okoliczność, iż prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z partnerem, babcią oraz jego matką. Konieczność sprawowania opieki nad babcią oraz wieloletnia choroba matki partnera sprawiają bowiem, iż ich dochody nie mogą składać się na wspólne wydatki, gdyż ich potrzeby (leki wizyty u lekarzy, jedzenie) są daleko większe niż otrzymywane przez nie świadczenia. Zatem dochód posiadany przez nią i jej partnera przeznaczony jest nie tylko na ich podstawowe utrzymanie ale i potrzeby wskazanych wyżej osób. Konieczność spłaty wszystkich zobowiązań wobec ZUS uniemożliwi zaś w ocenie wnioskodawczyni udzielenie wskazanej pomocy, ponadto wiąże się z niemożliwością zaspokojenia własnych potrzeb jakimi są założenie przez nią rodziny i dbanie o własne zdrowie. To zaś oprócz trudnej sytuacji materialnej stanowi okoliczność szczególną o której mowa w art. 84.ust. 8 powoływanej ustawy. Odwołująca wskazała też, że decyzja, którą zobowiązano ją do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń uprawomocniła się bez jej wiedzy na skutek rzekomego doręczenia do jej pełnomocnika. Decyzji nie ma jednak w kancelarii a jedyny dowód doręczenia to zwrotka w aktach ZUS. Wnioskodawczyni w świetle jej twierdzeń miała się dowiedzieć o decyzji dopiero na skutek żądania zapłaty kierowanego do niej przez ZUS, kiedy już narosły ogromne odsetki.

/ odwołanie k. 3-4/

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości, podtrzymując argumentację, jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedz na odwołanie k. 6-7/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 13 stycznia 2010 r. organ rentowy na podstawie: art.138 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz.353 ze zm.) oraz art.84 ust. 1 i 11 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 137, poz. 887 ze zm.) zobowiązał A. G. do

zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 01.04.2008r. do 30.09.2009 r. w kwocie 27.953, 06 zł i odsetek za okres od 26.04.2008 r. do. 13.01.2010 r. w kwocie 3.566,91 zł.

/decyzja k. 2 /

Powyższa decyzja jest prawomocna.

/bezsporne/

Wnioskiem z dnia 19 marca 2018 r. ubezpieczona wystąpiła o rozłożenie na raty po 250,00 zł miesięcznie należności głównej wynikającej ze wskazanej decyzji oraz o umorzenie odsetek od nienależnie pobranych świadczeń z funduszu rentowego, wskazując na trudną sytuację materialną, zdrowotną i rodzinną.

/wniosek. 4-5 akt ZUS/

Łączne zadłużenie wnioskodawczynie na dzień złożenia wniosku z tytułu nienależnie pobranych świadczeń wynikających z decyzji z dnia 13 stycznia 2010 r. wynosi 56 402,51 zł w tym należność główna w kwocie 27.953, 06 zł oraz odsetki w kwocie 28.155,65 zł.

/informacja o stanie należności k. 16 akt ZUS/.

Wnioskodawczynie ma 35 lat.

/bezsporne/

Wnioskodawczynie pracuje zarobkowo w Fundacji (...) na podstawie umowy zlecenia od 30.12.2016 r. Umowa jest zawarta na okres do dnia 1.01.2019 r. Z tego tytułu osiąga wynagrodzenie w kwocie 2600 zł brutto miesięcznie.

/oświadczenie o stanie rodzinnym i majątkowym oraz sytuacji materialnej k. 17 - 20v akt ZUS, zeznania wnioskodawczynie 00:18:32 -00:19:14 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:01:42-00:18:32 protokół z rozprawy z dnia 13 listopada 2018 r. płyta CD k.28/

W świetle zeznania podatkowego za 2017 r. dochód ubezpieczonej za 2017 r. wyniósł 21802,54 zł.

/ deklaracja PIT za 2017 r. k. 21-22 v. /

Rodzice wnioskodawczynie oraz dziadek, którym się zajmowała nie żyją.

/skrócony odpis aktów zgonu k. 23-24 akt ZUS zeznania wnioskodawczynie 00:18:32 -00:19:14 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:01:42-00:18:32 protokół z rozprawy z dnia 13 listopada 2018 r. płyta CD k.28/

Wnioskodawczynie pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym ze swoją babcią W. S., partnerem J. P. (1) oraz jego matką J. P. (2). Wszyscy mieszkają u partnera wnioskodawczynie.

/oświadczenie o stanie rodzinnym i majątkowym oraz sytuacji materialnej k. 17 - 20v akt ZUS zeznania wnioskodawczynie 00:18:32 -00:19:14 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:01:42-00:18:32 protokół z rozprawy z dnia 13 listopada 2018 r. płyta CD k.28/

Wyżej wymienieni osiągają miesięcznie następujący dochód netto:

- W. S. -1660 zł

- J. P. (1) -5000 zł.

- J. P. (2) – 1400 zł

/oświadczenie o stanie rodzinnym i majątkowym oraz sytuacji materialnej k. 17 - 20v akt ZUS zeznania wnioskodawczyni 00:18:32 -00:19:14 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:01:42-00:18:32 protokół z rozprawy z dnia 13 listopada 2018 r. płyta CD k.28/

Babcia wnioskodawczyni ma 80 lat. Jest w minimalnym stopniu samodzielna. Z uwagi na posiadane schorzenia wymaga opieki. Opiekę tą sprawuje wnioskodawczyni. Z uwagi na to nie jest w stanie podjąć zatrudnienia w oparciu o umowę o pracę.

/dokumentacja medyczna k. 26-30 akt ZUS, zeznania wnioskodawczyni 00:18:32 -00:19:14 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:01:42-00:18:32 protokół z rozprawy z dnia 13 listopada 2018 r. płyta CD k.28, /.

Matka partnera wnioskodawczyni jest od 2- 3 lat na emeryturze, pracuje dorywczo od 3 miesięcy. Jest alkoholiczką.

/zeznania wnioskodawczyni 00:18:32 -00:19:14 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:01:42-00:18:32 protokół z rozprawy z dnia 13 listopada 2018 r. płyta CD k.28/.

(...) wnioskodawczyni jest ratownikiem medycznym. Ma zespół (...), korzysta z pomocy psychologa. Jest nadoodpowiedzialny. Pomagał finansowo ojcu, który zmarł lipcu obecnego roku. Ten ostatni pracował przez ostatnie 2 lata, nie miał prawa do emerytury, nie odprowadzał składek na ubezpieczenie. Nie mieszkał z partnerem wnioskodawczyni przez ostatnich 6 lat.

/zeznania wnioskodawczyni 00:18:32 -00:19:14 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:01:42-00:18:32 protokół z rozprawy z dnia 13 listopada 2018 r. płyta CD k.28/

Wnioskodawczyni jest z obecnym partnerem od 14 lat. Na zawarcie małżeństwa nie mieli pieniędzy ani czasu. Nie mają nikogo kto pomagałby im finansowo.

/zeznania wnioskodawczyni 00:18:32 -00:19:14 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:01:42-00:18:32 protokół z rozprawy z dnia 13 listopada 2018 r. płyta CD k.28/

Ubezpieczona jest właścicielką lokalu mieszkalnego o powierzchni 38,23 m² położonego w Ł. przy ul (...) oraz jest współwłaścicielką lokalu położonego w Ł. przy ul (...).

/oświadczenie o stanie rodzinnym i majątkowym oraz sytuacji materialnej k. 17 - 20v akt ZUS zeznania wnioskodawczyni 00:18:32 -00:19:14 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:01:42-00:18:32 protokół z rozprawy z dnia 13 listopada 2018 r. płyta CD k.28/

Zakładowi przysługuje hipoteka przymusowa na wszystkich nieruchomościach dłużnika i dochodzenie należności z przedmiotu hipoteki. Należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu rentowego zostały zabezpieczone wpisem hipoteki przymusowej lokalu przy ul (...).

/informacja o zabezpieczeniach na majątku dłużnika k.7 akt ZUS/.

Mieszkanie przy ul. (...) jest wynajmowane z czego wnioskodawczyni osiąga dochód w kwocie 900 zł miesięcznie. Najemca pokrywa wszystkie koszty eksploatacji mieszkania. Natomiast mieszkanie przy ul. (...) będące również własnością babci wnioskodawczyni, stoi puste z uwagi na konieczność kapitalnego remontu.

/zeznania wnioskodawczyni 00:18:32 -00:19:14 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:01:42-00:18:32 protokół z rozprawy z dnia 13 listopada 2018 r. płyta CD k.28/

Wnioskodawczyni spłaca inne zobowiązania pieniężne za okres od 2014 r. w kwocie 4000 zł oraz od października 2017 r. w kwocie 7.500 zł. Miesięczna rata spłaty wynosi obecnie 350 zł

/oświadczenie o stanie rodzinnym i majątkowym oraz sytuacji materialnej k. 17 - 20v akt ZUS zeznania wnioskodawczyni 00:18:32 -00:19:14 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:01:42-00:18:32 protokół z rozprawy z dnia 13 listopada 2018 r. płyta CD k.28/.

Koszt ogrzewania wynosi ok. 1000 zł miesięcznie. Składka wnioskodawczyni na świadczenia wynosi 400-450 zł miesięcznie. Wraz z partnerem dokłada do utrzymania babci i matki partnera.

/zeznania wnioskodawczyni 00:18:32 -00:19:14 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:01:42-00:18:32 protokół z rozprawy z dnia 13 listopada 2018 r. płyta CD k.28/

Postanowieniem z dnia 28.04.2011 r. Dyrektor Izby Skarbowej w Ł. na podstawie art. 123 ustawy z dnia 14.06.1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.) oraz art. 54 § 1 i § 5 w związku z art. 17 § 1 i art. 18 ustawy z dnia 17.06.1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954 ze zm.), po rozpatrzeniu zawartej w piśmie z dnia 07.12.2010 r. skargi A. G. na czynność egzekucyjną Dyrektora Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. polegającą na zajęciu zawiadomieniami z dnia 10.11.2010r. o numerach: WO- (...) prawa majątkowego stanowiącego wynagrodzenie u dłużnika zajętej wierzytelności będącego pracodawcą, tj. w PRETEKST s.c oddalił skargę jako nieuzasadnioną.

/postanowienie k. 36-38 akt ZUS/

Postanowieniem z dnia 19 marca 2012 r. Minister Finansów na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.) oraz art. 17, 18 i 54 § 5 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954, z późn. zm.) po rozpatrzeniu zażalenia z dnia 23 maja 2011 r. na postanowienie Dyrektora Izby Skarbowej w Ł. z dnia 28 kwietnia 2011 r. nr EA- (...) - (...) w sprawie oddalenia skargi na czynność egzekucyjną polegającą na zajęciu wynagrodzenia za pracę utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie Dyrektora I. w Ł. z dnia 28 kwietnia 2011 r. nr EA- (...) - (...).

/postanowienie k. 32-33 v. akt ZUS/

Dnia 30 kwietnia 2018 r. ubezpieczona wniosła o rozłożenie kosztów egzekucyjnych na raty w kwocie po 69,00 zł miesięcznie.

/bezsporne/.

Postępowanie egzekucyjne nie zostało zakończone.

/bezsporne/.

Ustalenia faktyczne w niniejszej sprawie Sąd poczynił przede wszystkim w oparciu o dowody z dokumentów wymienione powyżej, których prawdziwości żadna ze stron nie kwestionowała. Za wiarygodne Sąd uznał również zeznania wnioskodawczyni, które były spontaniczne i logiczne oraz zgodne z zebranymi w sprawie dowodami z dokumentów.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było to, czy po stronie wierzyciela - ZUS I Oddział w Ł. - występują podstawy do odstąpienia w oparciu o przepis art. 84 ust. 8 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778 ze zm. - dalej "ustawa systemowa") - od żądania zwrotu od dłużnika A. G. należności z tytułu odsetek za zwłokę od nienależnie pobranych świadczeń z funduszu rentowego określonych decyzją z dnia 13 stycznia 2010 r. znak: 731805/25/R w łącznej kwocie 28.155,65 zł.

Zgodnie z tym przepisem Zakład może odstąpić od żądania zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części, odroczyć termin ich płatności albo rozłożyć je na raty, jeżeli:

1) zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności lub

2) kwota nienależnie pobranych świadczeń nie przewyższa kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Zaskarżoną decyzją - poddaną kontroli sądowej w wyniku wniesienia przez A. G. odwołania - ZUS I Oddział w Ł. odmówił odstąpienia od żądania zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranego przez nią świadczenia, tj. żądania zwrotu należności z tytułu odsetek za zwłokę od nienależnie pobranych świadczeń z funduszu rentowego określonych decyzją z dnia 13 stycznia 2010 r. znak: 731805/25/R w łącznej kwocie 28.155,65 zł.

W orzecznictwie dotyczącym wykładni art. 84 ust. 8 ustawy systemowej wskazuje się, iż pojęcie „szczególnie uzasadnionych okoliczności” oznacza, że przypadki jego zastosowania powinny mieć charakter wyjątkowy, a przepis ten nie powinien być interpretowany rozszerzająco (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 19 sierpnia 2010 r. III AUa 489/10 - LEX nr 846526). W ramach katalogu przykładowych okoliczności, uzasadniających zastosowanie omawianego przepisu poprzez odstąpienie od żądania należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń (w całości bądź w części), wymienia się: brak majątku, z którego możliwe byłoby dochodzenie od osoby zobowiązanej zwrotu świadczeń; ustalenie, że w przypadku zwrotu świadczeń osoba zobowiązana lub osoby pozostające na jej utrzymaniu zostałyby pozbawione niezbędnych środków utrzymania; ciężką chorobą powodującą niezdolność do pracy lub niepełnosprawność osoby zobowiązanej, członka jej rodziny lub innej osoby pozostającej na jej utrzymaniu; wiek osoby zobowiązanej, zdarzenia losowe (kradzież, wypadek, pożar, powodzi, inne klęski żywiołowe) powodujące szczególne trudności w sytuacji materialnej osoby zobowiązanej. Dokonując oceny ich występowania należy kierować się stanem majątkowym i rodzinnym dłużnika, jak też realną możliwością zwrotu, w tym możliwością podjęcia pracy pozwalającej na zwrot świadczeń (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 grudnia 2009 r. II UK 147/09 - LEX nr 57846 czy wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 3 października 2014 r. III AUa 2591/13 - LEX nr 1537440).

Przy tym za „szczególnie uzasadnione okoliczności” w doktrynie i judykaturze powszechnie uznaje się takie, których zwrot uniemożliwi bądź znacznie dotkliwie utrudni ubezpieczonemu bieżące funkcjonowanie i zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 30 października 2008 r., sygn. akt III AUa 890/08, Lex nr 478686). W przepisie art. 84 ust. 8 chodzi o przypadek o głębokim - można powiedzieć - nasyceniu „szczególnie uzasadnionych okoliczności” takich, że dla uwzględnienia uzasadnionego szczególnymi okolicznościami interesu ubezpieczonego nie wystarczy ani "odstąpienie" w części, ani odroczenie terminu płatności zobowiązania ubezpieczonego, ani rozłożenie należności na raty. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2012 r., III UK 47/11).

Odnosząc wskazywane przez orzecznictwo kryteria odstąpienia od żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń do ustalonych w sprawie faktów i oceniając je przez pryzmat zasad doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania, należy uznać, że w analizowanej sprawie nie zachodzą przesłanki do stwierdzenia, że w przypadku ubezpieczonego A. G. wystąpiły szczególne okoliczności uzasadniające odstąpienie w całości od obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia. Sąd podzielił ocenę organu rentowego, że trudności finansowe powołane przez ubezpieczoną oraz jej sytuacja materialna zdrowotna i rodzinna nie mogą uzasadniać odstąpienia od żądania zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń.

Nie można tracić z pola widzenia faktu, że A. G. jest osobą młodą (35-letnią), która posiada i wykorzystuje aktualnie swoje możliwości zarobkowe ograniczone jedynie koniecznością sprawowania opieki nad wiekową i schorowana babcią. Z dokumentów zgromadzonych w sprawie oraz z zeznań ubezpieczonej wynika, że wnioskodawczyni jest aktywna zawodowo, pracuje w oparciu o umowę zlecenia uzyskuje z tego tytułu miesięczne wynagrodzenie w kwocie 2600 zł. Nie można przy tym stwierdzić, że sytuacja ubezpieczonej nie może ulec poprawie. Mając na uwadze sytuację gospodarczą kraju i niedobór na rynku pracowników, niewykluczonym jest podjęcie zatrudnienia pracowniczego – choćby w jego elastycznych formach a przez to zwiększenie miesięcznych dochodów. O ile zatem w chwili obecnej ubezpieczona - jak twierdzi - nie jest w stanie wywiązać się z nałożonego na nią obowiązku zwrotu

nienależnie pobranych świadczeń, to właśnie ze względu na młody wiek oraz stan zdrowia, który nie uniemożliwia jej zarobkowania, jej sytuacja materialna w przyszłości powinna ulec poprawie. Mając na uwadze powyższe okoliczności, w ocenie Sądu, ubezpieczona posiada możliwości pozwalające na podejmowanie działalności zarobkowej i uzyskiwanie dochodu umożliwiającego regulowanie zobowiązań.

Sąd nie neguje przy tym, że sytuacja finansowa ubezpieczonej jest trudna. W istocie wnioskodawczyni ponosi koszty utrzymania mieszkania w tym ogrzewania wydatki na leki i leczenie, spłaca inne zobowiązania finansowe, utrzymuje puste mieszkanie, dokłada się do utrzymania babci i teściowej, niemniej jednak to samo w sobie nie uzasadnia odstąpienia od żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu rentowego (w tym odsetek za zwłokę). Wnioskodawczyni nie wykazała ze spłata zobowiązań wobec ZUS utrudni jej bieżące funkcjonowanie i zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych. Brak jest potwierdzenia nieściągalności zobowiązań. Ubezpieczona na bieżąco reguluje wszystkie wydatki i należności wynikające z innych zobowiązań finansowych. Ponadto pozostaje w gospodarstwie domowym z osobami, które również osiągają określone dochody. Co prawda wraz z partnerem dokłada do utrzymania babci i matki partnera, niemniej jednak nie należy tracić z pola widzenia, iż w chwili obecnej ta ostatnia pomimo choroby alkoholowej, jest w stanie pracować dorywczo, co powinno zasilić budżet rodziny i odciążyć wnioskodawczynię. Ponadto wnioskodawczyni – choć to na niej spoczywał w tym zakresie ciężar dowodu nie wykazała, iż spłata zobowiązań będzie dla niej oznaczać brak możliwości opłaty rachunków czy kosztów niezbędnego utrzymania związanych z leczeniem czy wyżywieniem jej i jej rodziny. Znamiennym jest także, że wnioskodawczyni posiada zabezpieczenie finansowe w postaci nieruchomości, których jest właścicielem lub współwłaścicielem i choć w chwili obecnej nie posiada środków, by wyremontować drugie mieszkanie, potencjalnie środki uzyskane z jego wynajmu lub sprzedaży nie są obojętne z punktu widzenia zabezpieczenia ewentualnych potrzeb wnioskodawczyni i zamieszkujących z nią osób.

Przy rozpoznawaniu niniejszego sporu dostrzec także trzeba, iż nie jest wykluczone odstąpienie przez organ rentowy od żądania zwrotu części bądź całości zadłużenia w przyszłości, gdyby sytuacja wnioskodawczyni uległa pogorszeniu. Jednak zastosowanie wobec niej obecnie art. 84 ust. 8 pkt 1 ustawy systemowej byłoby oczywiście przedwczesne i bezpodstawne, gdyż powódka ma realne możliwości podejmowania zatrudnienia, uzyskiwania dodatkowych dochodów, a co za tym idzie przystąpienia do spłaty spornego zadłużenia.

Oceny tej nie zmienia fakt, iż powyższe może się niekorzystnie odbić na sytuacji życiowej i prowadzić do niezrealizowania przez nią planów w postaci zawarcia związku małżeńskiego czy posiadania dziecka. O ile nie sposób odmówić powódce do tego prawa, podnieść jednocześnie należy, iż spłacając zadłużenie wobec ZUS ponosi ona ujemne konsekwencje swojego własnego działania w postaci pobrania świadczeń nienależnych. Bez względu na prawidłowość dokonanych doręczeń, reakcji organów państwowych na składaną przez wnioskodawczynię w 2010 r. skargę, decyzja z dnia 13 stycznia 2010 r. jest prawomocna, a wnioskodawczyni nie neguje faktu pobrania świadczeń nienależnych. Powódka uzyskała nienależną korzyść, wobec tego obowiązku jej zwrotu nie należy utożsamiać z jakąkolwiek karą rzutującą na życie prywatne, a jedynie przy uwzględnieniu również interesu publicznego, z koniecznością zwrotu nienależnych danin, które finansowo zabezpieczają też innych ubezpieczonych. Okoliczności te nie mogą więc mieć decydującego znaczenia dla oceny, że w niniejszej sprawie występują szczególne okoliczności, przemawiające za odstąpieniem przez organ rentowy od zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń. Przepis art. 84 ust. 8 pkt 1 ustawy systemowej ma bowiem charakter wyjątkowy i nie może być interpretowany rozszerzająco, jak również powinien być stosowany tylko w tych stanach faktycznych, które się do tego kwalifikują.

Zaznaczyć również należy, że przedmiotem odrębnego postępowania przed organem rentowym był wniosek powódki o rozłożenie zadłużenia z tytułu należności głównej a także kosztów postępowania egzekucyjnego na raty. W ocenie Sądu Okręgowego ta forma pomocy w spłacie zadłużenia powódki także, co do odsetek jest bardziej adekwatna do jej obecnej sytuacji życiowej i materialnej.

Z powyższych motywów na podstawie art. 84 ust. 8 pkt 1 ustawy systemowej w związku z art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy w Łodzi orzekł jak w sentencji wyroku.

W końcowej części niniejszych rozważań zaznaczyć należy, iż w treści zaskarżonej decyzji znalazła się oczywista niedokładność dotycząca daty wydania decyzji znak (...), która w rzeczywistości stanowi dzień 13 stycznia 2010 r. a nie 31 stycznia 2010 r.. Niedokładności te nie miały jednak istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sporu i może być skorygowane przez organ rentowy w ramach instytucji sprostowania decyzji.